

Täysistunto

Tiistai 8.9.2020 klo 14.00—17.54

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisesta poikkeamisesta osakeyhtiölaista, osuuskuntalaista, yhdistyslaista ja eräistä muista yhteisölaeista covid-19-epidemian leviämisen rajoittamiseksi

Hallituksen esitys HE 117/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle lakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

17.24 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Viime kevään tapahtumat vaikuttivat yritysten toimintakenttään poikkeuksellisella tavalla. Keväisin järjestetään perinteisesti paljon kokouksia eri muodoissa, mutta koronakriisin aikana fyysistä kontaktia ja kokoontumisia suositeltiin välttämään. Yritysten toimintaedellytysten parantamiseksi eduskunta hyväksyi väliaikaisen lain yhtiöiden, osuuskuntien ja yhdistysten kokousten siirtämisestä ja etäosallistumisen ja asiamiehen käytön helpottamisesta. Väliaikainen laki on voimassa tämän vuoden syyskuun loppuun asti.

Palautteen perusteella laki on toiminut hyvin sekä vastannut näiden toimijoiden tarpeita. Tämä on hieno asia. Emme kuitenkaan ole vielä päässeet kokonaan eroon koronaviruksesta. Tämän vuoksi hallitus katsoo, että on edelleen tarpeellista sallia kokousten järjestäminen siten, että niissä pystytään huomioimaan terveydensuojeluvaatimukset sekä yhteisön ja sen osakkeenomistajien ja jäsenten oikeudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Tämä on tarpeen kokousjärjestelyiden turvallisuuden varmistamiseksi.

Värderade talman! Förra vårens händelser påverkade våra företag exceptionellt mycket. För att trygga olika aktörers verksamhet föreslog regeringen avvikelser från bolags- och gemenskapslagar bland annat genom att ge flexibilitet gällande tidsfrister för möten och stämmor samt att underlätta distansdeltagande i börsbolagens bolagsstämmor. Avvikelserna är i kraft till slutet av september. Responsen har varit god och har motsvarat aktörernas behov, vilket är bra. Läget har tyvärr ännu inte återgått till det normala, och därför anser regeringen att det är nödvändigt att fortsättningsvis tillåta mötesarrangemang som tillgodoser både hälsoaspekter och samfundens, aktieägarnas och medlemmarnas intressen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

Näiden poikkeusmahdollisuuksien jatkamiseksi on valmistunut uusi esitys laiksi väliaikaisesta poikkeamisesta yhtiö- ja yhteisölaeista koronaviruspandemian leviämisen rajoittamiseksi. Tällä ehdotuksella helpotamme valtuutetun käyttöä ja muuta etäosallistumista osuuskunnan ja yhdistyksen kokoukseen. Osuuspankkien, säästöpankkien, vakuutusyhdistysten, vakuutuskassojen sekä hypoteekkiyhdistysten osalta ehdotetaan pääosin vastaavia poikkeuksia.

Ehdotuksen mukaan pörssiyhtiön yhtiökokous voidaan edelleen järjestää yhtiön hallituksen päätöksellä pelkästään etäkokouksena, johon kaikki osakkeenomistajat osallistuvat ennakoöänestäen tai muuten etäosallistuen henkilökohtaisesti tai edustajaa käyttäen. Ehdotus ei kuitenkaan sisällä poikkeusta kokousten pitämisen eikä tilinpäätöksen laatimisen määräajoista.

Uuden väliaikaisen lain ehdotetaan tulevan voimaan mahdollisimman pian. Laki olisi voimassa ensi vuoden kesäkuun loppuun asti, joten yritysten ensi kevään kokousten sääntely olisi hyvissä ajoin tiedossa. Sääntelyn ennakoitavuus olisi omiaan edistämään yritysten toimintavarmuutta. Päätöksenteon sujuvuuden turvaaminen koronaepidemian aikana terveydensuojeluväitteiden mukaisesti on edelleen yhtiöiden ja yhteisöjen, niiden osakkaiden, jäsenten, sidosryhmien ja koko yhteiskunnan edun mukaista.

17.28 Sandra Bergqvist r: Värderade talman! Viime keväänä voimaan tullut väliaikainen laki on kentällä otettu hyvin vastaan. Monet yhtiöt ja yhdistykset ovat jo kyenneet järjestämään turvallisia hybridikokouksia, ja on erittäin tervetullutta, että tälle käytännölle esitetään jatkoa.

Möjligheten till hybridmöten handlar inte enbart om att skapa trygga möten utan skapar även jämställdhet mellan invånarna. Deltagare ur riskgrupper kan delta på samma villkor som övriga deltagare och avståndet till mötesplatsen utgör inget hinder då distansförbindelser används.

On kannatettavaa, että kokousten ajankohdan myöhentämiseen ei nyt esitetä jatkoa. Pidän tätä merkinä siitä, että olemme siirtymässä kohti uutta normaalia. Emme enää elä poikkeusaikoja, vaan sopeutamme käytäntöjämme elämään, jossa koronaepidemia otetaan huomioon.

I vårt föreningsrika land är det här ett välkommet lagförslag som berör många finländare. — Tack.

17.29 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Kiitokset ministerille esittelystä. Lakivaliokunta aloittikin tämän asian käsittelyn jo tänään etäkokouksessa. Viemme tätä pikaisesti eteenpäin ja annamme tästä talousvaliokunnalle lausunnon. Mehän lausumme tästä yhdistyslakiosuudesta.

Tämä on ihan hyvä jatko ja tämä on helppo, ei nyt helppo mutta sillä tavalla selkeä kokonaisuus, että tässä jatketaan tätä valtuutetun käyttöä ja asiamiehen käyttöä siten, että hallitus voi päätöksellään näin tehdä ja päättää, vaikka sitä ei yhdistyksen säännöissä olisi. Sitä on tämä etäkokousmahdollisuus. Se ei kuitenkaan ole pakko, vaan fyysinen kokous täytyy myös järjestää, jos ihminen haluaa tulla kokoukseen paikan päälle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

Ministeri voisi kertoa, että miten tulevaisuudessa. Nyt kun me olemme siirtyneet näihin — puhuttiin tuossa edellisessäkin kohdassa näistä digiloikista — niin onko valmisteilla jotakin uutta siitä, että tämmöisistä tulisi pysyviä mahdollisuuksia? Ainakin itse olen tykännyt valtavasti. Olen ollut kaupungin erilaisissa kokouksissa ja myös valiokuntaa vetänyt etäkokouksissa ja minä oikeasti pidän niistä. Välillä tietysti se Teams vähän tökkii, mutta tämä on kyllä helpottanut ajankäyttöä ja ihmisten osallistumismahdollisuuksia. Mitä tulevaisuudessa voimme odottaa yhtiö- ja yhdistyslainsäädännön puolella? — Ei muuta. Kiitos.

17.30 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Arvoisa puhemies! Hienoa, että lakivaliokunta on jo tänään aloittanut tämän esityksen käsittelyä.

Hyvä kysymys, miten tulevaisuudessa. Itse näen sen niin, että koko tämän koronakriisin keskellä on myös syntynyt positiivisia asioita, ja yksi asia on juuri se, että suomalainen yhteiskunta on näyttänyt vahvuutensa: olemme pystyneet siirtymään etäopetukseen kouluissa, olemme pystyneet juuri tähän, että ollaan pystytty pitämään yhtiökokouksia digitaalisesti, olemme siirtyneet työskentelemään etäyhteyksien nojalla ja näin pois päin. Tästä on otettava oppia, ja katson kyllä sillä tavalla, että kun luodaan tulevaisuuden polkuja eteenpäin, varmasti on myös niin, että kun tästä on saatu riittävästi kokemusta, siitä voisi myös syntyä pysyviä muutoksia meidän nykykäytäntöihin, ja nimenomaan sillä tavalla, että mahdollistetaan ihmisten osallistuminen paitsi henkilökohtaisesti paikan päällä myös etäyhteyksien avulla. Katson, että se on aivan mahdollista, ja tämä on asia, mitä meidän pitää pohtia.

On hyvä, että me käymme nyt tietenkin ensin nämä vaiheet läpi ja arvioimme, mikä on toiminut hyvin, onko tässä ollut ongelmia ja miltä osin on ollut ongelmia, ja sitten katsotaan. Varmasti on niin, että tästä on syytä ottaa opiksi ja myös kehittää meidän tulevaa lainsäädäntöä.

17.32 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Painoin nappia reagoidakseni edustaja Meren puheenvuoroon, ja kuuntelin huolella, mitä ministeri sanoi näistä kokemuksista tai siitä ajatuksesta, että meidän pitää oppia näistä digikäytänteistä ja etäyhteyksistä ja sen merkityksestä.

Itse haluaisin tähän en nyt kerettiläistä puheenvuoroa käyttää mutta varoituksen sanan hyvin selkeästi sanoa, koska kyllä minulla on se käsitys, että kun puhumme erityisesti kansainvälisistä kokouksista, mutta paljon käytetään myöskin kotimaisissa kokouksissa, niin häviää kyllä se oivallus, mikä näissä kokoustilanteissa on se todellinen päätöksentekopaikka. Ei se päätöksentekotilanne kuitenkaan olisi se sali, missä se julkinen debatti käydään, vaan se olennaisin seikka on se, mitä tapahtuu käytävillä ennen kokousta, siihen valmistautuminen, siinä kommunikointi ihmisten kesken, fyysistä ihmisten keskinäistä kanssakäymistä ja siihen liittyvä keskustelu ja kohtaaminen ja sovittelu ja yhteisymmärryksen hakeminen. Se, että varaudutaan vain siihen etäosallistumiseen: Siinä ovat ne tekniset ongelmat, joista tietysti joudutaan miettimään, toimivatko laitteet oikein. Siinä on se, keskitytäänkö niihin kunnolla. Sekin on koko ajan ongelma, ovatko ne sillä tavalla luotettavien yhteyksien päässä, etteivät ketkään ulkopuoliset seuraa, se on suljettu tilaisuus. Ennen kaikkea siinä on se, että etäkokousten merkitys tarkoittaa aina, lähestulkoon määritelmän mukaan, vallan keskittämistä. Siinä keskitetään valtaa niille, jotka valmistelevat sen kokouksen, ja niille, jotka johtavat sen kokouksen. Se on aivan selkeä perusilmiö, mikä niissä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

tulee. Eli jos me puolustamme demokratiaa, niin minä varoittaisin kyllä siitä, ettemme me ainakaan idealisoisi tätä etäyhteyksien varassa operointia.

Sen minä ymmärrän, missä on erittäin suuri merkitys näillä etäyhteyksillä, että esimerkiksi voi kutsua ulkolaisia luennoitsijoita yhteiseen tilaan, että ei tarvitse lähettää Amerikoista tai Kiinasta tai Japanista tai mistä tahansa kaukaa tai Suomessa siirtyä Pihlputaalle luennoimaan, vaan voi puhua sen etänä ja kuulla sen viestinnän siellä ja kysymykset siellä. Siinä on järkeä varmasti, se on ihan järkevää, mutta jättäisin varoittavan sanan siihen, että kokoustyöskentely pyrittäisiin ikään kuin viemään tähän etätyöskentelyyn systemaattisesti ja määrätietoisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Henriksson, minuutti vielä.

17.34 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Arvoisa puhemies! Edustaja Kiljunen nosti esiin erittäin tärkeitä näkökohtia. Itse ajattelisin näin, että kun puhutaan yritysten yhtiökokouksista, asunto-osakeyhtiöitten yhtiökokouksista ja yhdistysten kokouksista, niin tässä minä näen mahdollisuuksia. Sitten mielestäni eri asia on demokraattinen päätöksenteko. Olen samaa mieltä, että siinä on äärimmäisen tärkeää itse debatti, se että ollaan siinä samassa foorumissa. Mutta silloin jos on esimerkiksi kaupunginvaltuuston kokous kyseessä, niin jos on joku sellainen tilanne, että henkilöt eivät jostain syystä pääse paikalle, niin ehkä voisi äänestää sitten etänä, tai tämmöistä. Mutta sanoisin näin, että on hyvä pitää erikseen poliittinen päätöksenteko ja sitten yritysten ja yhdistysten vuosikokousten mahdollistama osallistuminen.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle lakivaliokunnan on annettava lausunto.